

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/25/2019
Identifikačné číslo spisu: 2115200991
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górász
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2115200991.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. M., bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. Romanom Cibulkom, advokátom so sídlom v Trnave, Hlavná 13, proti žalovaným 1/ O. P. a 2/ F. P., bývajúcim v H., zastúpeným JUDr. Tiborom Sanákom, advokátom so sídlom v Trnave, Námestie SNP 2, o vrátenie daru, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/27/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. septembra 2017 sp. zn. 9Co/172/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou osobne na súde 23. januára 2015 označenou ako «Žaloba o vrátenie daru» žalobca sa voči pôvodnému žalovanému H. M. domáhal, aby súd určil, že je vlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území H., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, bližšie označených v žalobnom návrhu (v ďalšom texte len ako „darované nehnuteľnosti“). Dôvodil, že listom z 20. januára 2015 vyzval H. M. na vrátenie zmluvou z 3. apríla 2006 darovaných nehnuteľností, pretože obdarovaný 20. júla 2014 fyzicky napadol jeho manželku a spôsobil jej zranenia s dobou liečenia 19 dní.

2. Podaním z 13. mája 2015, doručeným súdu 14. mája 2015, žalobca navrhol, aby namiesto pôvodného žalovaného H. M. vstúpili do konania ako žalovaní O. P. a F. P., ktorí sa na základe ďalšej darovacej zmluvy z 8. januára 2015 uzavretej s darcom H. M., na základe ktorej zmluvy bol povolený vklad vlastníckeho práva 5. februára 2015, stali novými vlastníkmi darovaných nehnuteľností. Súd prvej inštancie uznesením z 25. mája 2015 č. k. 16C/27/2015-71 pripustil navrhovanú zmenu strán.

3. Po vykonaní dokazovania potom súd prvej inštancie rozsudkom z 29. marca 2016, č. k. 16C/27/2015-100 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov. Rozhodol tak majúc za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie skutočností odôvodňujúcich vrátenie daru. Dôvodil, že samotné narušené vzťahy strán bez ďalšieho nie sú dôvodom

na vrátenie daru bez toho, aby bolo preukázané sústavné a značné porušovanie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Negatívne správanie obdarovaného sa musí prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu, keď sa navyše môže jednať o spôsob komunikácie účastníkov v dôsledku obojstranne narušených vzťahov. Skutok, ktorý sa mal odohrať medzi manželkou žalobcu a pôvodným žalovaným a mal byť dôvodom vrátenia daru, bol ojedinelý a nebol značnej intenzity. Výsledkami priestupkového konania, lekárskou správou ani inými dôkazmi súd naostatok nemal ani riadne za preukázané, že by sa obdarovaný takého útoku skutočne dopustil. Pokiaľ žalovaní 1/ a 2/ namietali, že pôvodný žalovaný nemá vec u seba a preto mal žalobca žalovať o vydanie bezdôvodného obohatenia voči nim súd uviedol, že nakoľko predmet konania existuje, uvedený postup nemožno aplikovať.

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca včas odvolanie.

5. Odvolací súd listom z 29. júna 2017, označeným ako „Výzva na vyjadrenie“, doručeným zástupcom strán sporu, vyzval strany, «aby sa v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy vyjadrili v zmysle ustanovenia § 382 Civilného sporového poriadku, či je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie a k posúdeniu platnosti Darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenia pri doterajšom rozhodovaní vecí súdom prvej inštancie neboli použité.»

6. Odvolací súd potom rozsudkom z 19. septembra 2017 sp. zn. 9Co/172/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Uviedol, že súd prvej inštancie konštatoval nesplnenie predpokladov úspešného uplatnenia práva žalobcu ako darcu domáhať sa vrátenia daru od žalovaných 1/ a 2/ bez toho, aby sa najprv výslovne zaoberal otázkou, či žalobca má na ním požadovanom určení naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie). Túto otázku následne odvolací súd vyriešil kladne. Rozhodnutie o veci samej odvolací súd odôvodnil, okrem iného, tým, že: «V súdnom spore obdarovaný darovacou zmluvou zo dňa 8.1.2015 predmet daru ďalej daroval žalovaným, pričom vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaných bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 5.2.2015 (V 24/2015). Výzva žalobcu na vrátenie daru zo dňa 20.1.2015 adresovaná obdarovanému, bola obdarovanému doručená dňa 1.2.2015, ako uviedol žalobca vo vyjadrení zo dňa 13.5.2015 a žalovaní nepopreli, teda táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná. Účinnosť darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 mohla nastať až zápisom do katastra nehnuteľností, t. j. kladným rozhodnutím Okresného úradu C., Katastrálneho odboru, o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, dňa 5.2.2015. Znamená to, že v prípade darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 ide o neplatný prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, keďže výzva na vrátenie daru bola obdarovanému doručená skôr (1.2.2015), ako obdarovaný ďalej predmetné nehnuteľnosti scudzil v prospech žalovaných (5.2.2015), keďže pôvodná darovacia zmluva zo dňa 3.4.2006 sa zrušila dôjdením prejavu vôle žalobcu o odvolaní daru obdarovanému, obdarovanému zaniklo vlastnícke právo k daru a žalobca sa stal opäť vlastníkom predmetných nehnuteľností. V čase tohto ďalšieho prevodu už obdarovanému nesvedčilo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Darovacia zmluva zo dňa 8.1.2015 je tak absolútne neplatná pre rozpor so zákonom z dôvodu nedostatku dispozičného oprávnenia H. M., narodeného XX.X.XXXX, bytom H., nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami, nakoľko nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má a nejedná sa o žiadnu zákonom predpokladanú výnimku z tejto zásady. V prípade, že predmetom daru je nehnuteľnosť a obdarovaný odmieta nehnuteľnosti dobrovoľne odovzdať a prepísať v katastri nehnuteľností, potom musí darca podať na súde žalobu o určenie jeho vlastníckeho práva k daru podľa ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase konania pred súdom prvej inštancie, pretože len určovací výrok súdu je podkladom pre ďalší zápis vlastníckeho práva darcu k daru príslušným okresným úradom do katastra nehnuteľností. Rozhodnutie súdu priamo nezakladá vznik vlastníckeho práva darcu, je len právnym titulom pre zápis vlastníckeho práva darcu do katastra nehnuteľností, ktoré sa vykoná záznamom (§ 34 ZKN). Jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby o určenie je aj skutočnosť, že strany majú vecnú legitimáciu. Vo všeobecnosti platí, že vecnú legitimáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, má predovšetkým ten, kto

je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide; môže ju mať aj osoba, ktorá nie je účastníkom tohto vzťahu za predpokladu, ak by vyhovie žalobe mohlo mať priaznivý dopad na jej právne postavenie (v tomto prípade ide len o aktívnu legitimáciu). Vécnu legitimáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva. Rozhodujúce je teda to, kto je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (povinnosti), o ktoré v konaní ide. Prvoradým v súdenom spore bolo zodpovedanie otázky, či postačí, že žaloba smeruje len proti žalovaným ako obdarovaným z darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 alebo musí byť podaná proti všetkým účastníkom tohto právneho úkonu, t. j. aj proti darcovi z darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015. Z právnej úpravy darovacej zmluvy uvedenej v ustanovení § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka vyplýva, že darovacia zmluva ako dvojstranný právny úkon, vzniká medzi darcom na strane jednej a medzi obdarovaným na strane druhej, pričom na jednej strane alebo na oboch stranách môže vystupovať viac subjektov. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto vzťahu nemožno navzájom oddeliť. Ak sa v konaní (mimo iného) rieši predbežne i otázka platnosti/neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015, predmet konania sa jednoznačne týka všetkých účastníkov darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015. Určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015, hoci aj ako predbežnej otázky, nemôže byť vyslovené len voči jednej zo strán tejto darovacej zmluvy. V posudzovanej veci nepochybne účastníkmi darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015, ktorej neplatnosť sa v konaní posudzuje, boli nielen žalovaní, ale na strane darcu aj H. M., narodený XX.X.XXXX, bytom H.. Žaloba mala byť preto správne podaná nielen proti žalovaným, ale aj proti ďalšiemu účastníkovi darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015. Strany sporu v takomto prípade musia byť všetci účastníci darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015, teda aj H. M., narodený XX.X.XXXX, bytom H. ako darca z darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015. Za situácie, že žaloba smerovala len proti obdarovaným z darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 a s poukazom na skutočnosti uvedené v odseku 23., tak dospeť odvolací súd k záveru, že žalobca nedostatočne označil okruh osôb, proti ktorým jeho žaloba smeruje, čo vedie k záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie v súdenom spore.» Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie za správny, a preto ho potvrdil. Majúc na zreteli uvedené, považoval za bezpredmetné zaoberať sa ďalšími dôvodmi odvolania žalobcu.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Skonkrétnenie tohto dôvodu prípustnosti a dôvodnosti dovolania žalobca vidí v tom, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal dôvodmi jeho odvolania, nezaujal stanovisko k prejudiciálnej otázke, na ktorú súd prvej inštancie vykonával dokazovanie a následne potvrdzujúce rozhodnutie založil na právnom názore, že žalobca nedostatočne označil okruh osôb, proti ktorým žaloba smeruje. Dôvodil, že «odvolací súd svojím procesným postupom, keď sa odmietol pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu zaoberať ním uvedenými odvolacími dôvodmi, keď nezaujal stanovisko ku skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorými tento odôvodňoval zamietnutie žaloby a svoj potvrdzujúci rozsudok založil na vyššie uvádzanom prekvapujúcom (podľa žalobcu tiež nesprávnom) právnom názore, ku ktorému sa žalobca v priebehu uvedeného konania nemal možnosť vôbec vyjadriť, znemožnil žalobcovi uskutočniť mu patriace procesné práva a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces». Žalobca v dovolaní tiež tvrdí, že «právny názor odvolacieho súdu, ktorý viedol k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie, nemá žiadnu oporu v zákone». Z uvedených dôvodov žalobca navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

8. Žalovaní navrhli dovolanie žalobcu zamietnuť.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

10. Dovolací súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže

konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je ani podľa novej právnej úpravy „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

13. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Oproti úprave účinnej pred týmto dňom ide ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (pravda, ak nejde o prípady uvedené v § 429 ods. 2 CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

14. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor

dovolatela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

18. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca vidí predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaobrá dôvodmi jeho odvolania týkajúcimi sa základu žaloby o vrátenie daru, t. j. otázkou, či sa obdarovaný H. M. dopustil voči jeho manželke konania hrubo porušujúceho dobré mravy.

19. Podľa dovolacieho súdu žalobca vytýka túto vadu konania odvolacieho súdu neopodstatnene. Ak totižto odvolací súd dospel k záveru, že «žalobca nedostatočne označil okruh osôb, proti ktorým jeho žaloba smeruje, čo vedie k záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v súdenom spore», ktorý ním ustálený záver o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie bez ďalšieho viedlo k zamietnutiu žaloby (v danej veci k potvrdeniu žalobu zamietajúceho rozsudku súdu prvej inštancie), bolo nadbytočné sa zaoberať žalobcom v odvolaní preferovanými otázkami týkajúcimi sa predpokladov vzniku povinnosti vrátiť dar. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal so všetkými podľa neho rozhodujúcimi skutočnosťami významnými z hľadiska vecnej legitímácie na žalovanej strane sporu a jeho myšlienkový postup je v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd na otázky, ktoré považoval pre svoje rozhodnutie relevantné, dal špecifickú odpoveď.

20. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že žalobca bezdôvodne vytýka odvolaciemu súdu, že tým, že «procesným postupom, keď sa odmietol pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu zaoberať ním uvedenými odvolacími dôvodmi, keď nezaujal stanovisko ku skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorými tento odôvodňoval zamietnutie žaloby» mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Dovolací súd sa potom zaoberal otázkou, či je opodstatnené tvrdenie žalobcu, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na «prekvapujúcom (podľa žalobcu tiež nesprávnom) právnom názore, ku ktorému sa v priebehu uvedeného konania nemal možnosť vôbec vyjadriť» a tým mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Za prekvapujúce, a tým porušujúce práva strany sporu namietat' správnosť právneho názoru súdu na inštančne vyššom súde, je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch, než rozhodnutie súdu prvej inštancie (viď tiež rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných (nových) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/46/2011). Takéto procesné pochybenie v postupe odvolacieho súdu (ktorý sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie) dovolací súd nezistil.

23. Odvolací súd listom z 29. júna 2017, označeným ako „Výzva na vyjadrenie“, doručeným zástupcom strán sporu, vyzval strany, «aby sa v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy vyjadrili v zmysle ustanovenia § 382 Civilného sporového poriadku, či je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie a k posúdeniu platnosti Darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenia pri doterajšom rozhodovaní veci súdom prvej inštancie neboli použité». Žalobca (jeho zástupca) podaním zo 6. júla 2017, odvolaciemu súdu doručeným 11. júla 2017, k výzve (okrem vyjadrenia k iným otázkam) uviedol, že: «Pokiaľ ide o vašu požiadavku týkajúcu sa posúdenia otázky platnosti darovacej zmluvy zo dňa 8.1.2015 v zmysle ust. § 30 OZ, žalobca uvádza, že predmetná darovacia zmluva je absolútne neplatná z dôvodu, že ňou darca prevádzal na žalovaných

vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ku ktorým vlastnícke právo na základe kvalifikovanej výzvy žalobcu doručenej obdarovanému stratil ešte predtým, než bol na základe spomínanej darovacej zmluvy povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaných. Predmetná darovacia zmluva z 8.1.2015 je preto neplatná ale nie v zmysle ust. § 39 OZ, ale v zmysle ust. § 37 ods. 2 OZ a z neho vyplývajúce zásady „nemo plus iuris“. S poukazom na vyššie uvedenú zásadu a ust. § 37 ods. 2 OZ, nemôže byť predmetná darovacia zmluva platná, nakoľko v čase, keď bola obdarovanému H. M. (v ďalšom texte tiež „pôvodne žalovaný“ v príslušnom slovesnom tvare) právnomu predchodcovi žalovaných (pôvodnému žalovanému) doručená zo strany žalobcu kvalifikovaná výzva na vrátenie daru (čo bolo ešte predtým, než došlo zo strany príslušného okresného úradu, katastrálneho odboru k povoleniu vlastníckeho práva v prospech žalovaných) obnovili sa pôvodné vlastnícke práva žalobcu k nehnuteľnostiam, ktoré tvorili predmet daru (viď tiež rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 255/2007, v zmysle ktorého zaniká právny vzťah z darovania na základe kvalifikovaného porušenia dobrých mravov správaním obdarovaného voči darcovi, prípadne členom jeho rodiny a ďalej na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorým sa tento domáha vrátenia daru. Ak darca využije právo na vrátenie daru podľa § 630 OZ, zaniká darovací vzťah okamihom, kedy jeho prejav vôle došiel k obdarovanému. Týmto okamihom sa obnovujú pôvodné právne vzťahy). Rozdielna situácia by nastala v prípade, keď by spomínaný jednostranný právny úkon darcu voči obdarovanému s výzvou na vrátenie daru došiel tomuto až v čase, keď by už bol v prospech žalovaných povolený vklad vlastníckeho práva. V takom prípade by sa pôvodný darca už nemohol domáhať voči nadobúdateľom určenia svojho vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, nedošlo by k „obnoveniu vlastníckeho práva darcu“ pre nemožnosť tohto dar vrátiť, keďže by v čase doručenia spomínanej výzvy predmet daru nebol jeho vlastníctvom. V takom prípade by sa žalobca mohol voči obdarovanému domáhať iba náhradného plnenia vo forme finančnej náhrady vo výške zodpovedajúcej hodnote darovaných nehnuteľností. ... Ak potom žalobca doručil obdarovanému kvalifikovanú výzvu na vrátenie daru a to ešte v čase, keď bol pôvodne žalovaný ešte stále vlastníkom darovaných nehnuteľností, obnovil sa dorúčením spomínanej výzvy na vrátenie daru pôvodný vlastnícky vzťah a obdarovaný okamihom doručenia predmetnej výzvy stratil vlastníctvo k obdarovaným nehnuteľnostiam a ich vlastníkom sa opätovne stal žalobca. Žalovaní preto nemohli platne nadobudnúť vlastníctvo k nim od pôvodne žalovaného s poukazom na už uvedenú zásadu a ust. § 37 ods. 2 OZ. Keďže sú však žalovaní stále zapísaní na základe darovacej zmluvy medzi nimi a pôvodným žalovaným (otcom žalobcu) ako vlastníci predmetných nehnuteľností, a tieto nie sú ochotní predmetné nehnuteľnosti previesť na žalobcu, nezostala žalobcovi iná možnosť ako podať na súd určovaciu žalobu, ktorou sa tento domáha voči žalovaným určenia svojho vlastníckeho práva k spomínaným nehnuteľnostiam».

24. Z vyššie uvedeného v bode 23. podľa dovolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ na iných právnych záveroch, než rozhodnutie súdu prvej inštancie. Nebolo úlohou odvolacieho súdu poučiť žalobcu aj o tom, koho má podľa jeho názoru označiť za žalovaného. Z ustanovenia § 160 CSP vyplýva povinnosť súdu poučiť strany o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Túto poučovaciu povinnosť súd nemá v prípadoch uvedených v § 160 ods. 3 písm. a/ a b/ CSP. Súd je tak povinný strany poučiť, aké práva im priznávajú a aké povinnosti im ukládajú procesnoprávne predpisy, ako bolo potrebné procesné úkony vykonať, poprípade ako bolo potrebné odstrániť vady už nimi vykonaných procesných úkonov tak, aby vyvolali zamýšľané procesné účinky. Do poučovacej povinnosti však nepatrí návod, čo by mala alebo mohla strana v danom prípade vykonať, aby dosiahla žiadaného účinku. Ak bol žalobný návrh presný, určitý a zrozumiteľný, nebola dôvodom na postup podľa § 160 CSP okolnosť, že žalobe nemožno vyhovieť preto, že nemala oporu v hmotnom práve. Akákoľvek poučovacia povinnosť o tom, akým spôsobom by mal žalobca formulovať žalobný návrh a voči komu, aby mohol byť v spore úspešný, presahovalo rámec poučovacej povinnosti zakotvenej v Civilnom sporovom poriadku. Poučovacia povinnosť sa uskutočňuje v záujme dosiahnutia materiálnej spravodlivosti a rovnosti zbraní. Zabraňuje tomu, aby procesná strana v dôsledku omylu alebo prehliadnutia utrpela na svojich hmotných práv ujmu, ktorú bolo možné práve poučovacou povinnosťou odvrátiť; na strane druhej však súd nesmie v situácii, kde platí prejednávacia zásada, poučovať jedného z účastníkov, ako uplatňovať nárok a voči komu. V tomto prípade sa už uplatní zásada vigilanti bus iura scripta sunt (práva patria bdelym či pripraveným). Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie za predpokladu splnenia vyššie uvedenej

poučovacej povinnosti podľa § 382 CSP preto nemohlo mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

25. Dovolací súd nemohol urobiť predmetom svojho prieskumu otázku, či rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

26. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

28. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

29. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/2/2017, ako aj uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 8Cdo/86/2017, 6Cdo/149/2017).

30. V danom prípade žalobca podal dovolanie, v ktorom spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až 435 CSP neuviedol, z čoho vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania v otázke právnej a dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. Žalobca v dovolaní vytýka odvolaciemu súdu vo vzťahu k právnej otázke iba to, že dovolací súd «svoj potvrdzujúci rozsudok založil na vyššie uvádzanom prekvapujúcom (podľa žalobcu tiež nesprávnom) právnom názore», resp. že «právny názor odvolacieho súdu, ktorý viedol k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie, nemá žiadnu oporu v zákone». V prípade takéhoto dovolania (t. j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

32. V dovolacom konaní úspešným žalovaným dovolací súd priznal náhradu trov tohto konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.